

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Holyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, okt. 10.

Pénzügyminiszteri vizsga.

Lukács Lászlónak minden évben van néhány szorongós hete: a mikor a költségvetést beterjeszti az országgyűlés elé s meg kell állania a kritikát felülről és alulról egyaránt.

Nehéz kis vizsga ez, a hol kétfelől is bírálják. Budapestről és Bécsből, és pedig mindkét helyről ellenkező szempontból.

Ha a költségvetés nagy többletet tüntetne elő, Bécsből rögtön megjönne a jelszó: Magyarország erősen halad, fejlődik, — a kvótát tehát feljebb kell emelni. Ha pedig a költségvetés esetleg negatív eredményt tüntetne fel, akkor Magyarországon kellene ez olyan elkeseredést, a minőt csak egy vérig elcsigázott országban kelthet a tudat, hogy munkája, fáradozása daczára is az anyagi romlás felé közeledik.

Ezért a magyar pénzügyminiszterek Wekerle Sándor óta behozták azt a módszert, hogy művészileg egyensúlyban igyekeznek tartani a két vizsgáló bizottság kritikáját s az ország állapotát állandóan éppen csak a szükségnek megfelelően elég kedvezőnek tüntetik fel.

Akaratlanul is eszébe jut az embernek a kis diák, a ki mikor semmiképpen sem tud kilábolni a nehéz írásbeli feladat tekervényeiből, előveszi a zsebben készen tartott könyvecskét és — puskáz.

A pénzügyminiszternek is van egy

ilyen kis könyvecskéje. Ebbe föl van jegyezve, hogy az osztrák-magyar intézményekre *kell* adni ennyit, a magyar szükségletekre nem lehet megtagadni ennyit; mikor ezeket az adatokat kipuskázta, a lap másik oldalára felír néhány számot mint bevételt, igyekszik a két összeget egy kis hozzáadással vagy levonással egyenlősíteni s benyújtja a vizsgáló bizottságnak ezzel a végeredménnyel: pénzügyi egyensúly.

Ez pedig nagy szó. Mind a két fél meg van elégedve vele s örömben szinte elfelejtik megkérdezni: aztán ez a sok szám nem csupán a papiroson szerepel-e?

Sajnos, a kiadásokról nem mondhatjuk el ezt. Mindenek előtt szomorú valóság a közösgyi kiadások emelkedése harmadfél millióval; ezt az összeget a felemelt kvóta alapján számították ki és nem tekinthetjük másnak, mint Ausztriának fizetett jogtalan adónak. Ott van az államadosságok szükségletének emelkedése másfél millióval: a magyar államháztartás folytonos hitel-machinációinak újabb tanúsága. Ott van a nyugdíjak félelmetes szaporodása, épp úgy a személyi illetmények emelkedése: komikus ellentétben a miniszterek folyton hangoztatott szép ígéretekkel a közigazgatás egyszerűsítéséről, ezzel kapcsolatban a fölösleges tisztviselői állások megszüntetéséről, a meglevő hivatalnokok fizetésének fölemeléséről.

Két örvendetes jelenség van a kiadások emelkedése közt: a vallás- és közoktatásügyi tárca, valamint a föld-

mivelésügyi minisztérium kiadásainak nagy arányu emelkedése. Mind a kettőnek kezébe a magyar nemzet életérdekeinek kezelése van letéve. A magyar föld birtoka, a magyar nép gazdasági és közmívelődési emelése azok a sarkpontok, melyből a jövő politikájának ki kell indulnia. Éppen azért e téren minden hasznos kiadást mint a nemzeti eszme egy-egy újabb diadalát üdvözölhetjük s a két tevékeny miniszternek az egész ország egyértelműleg kiáltja: csak előre!

Határozottan gyanus azonban a bevételek nagy arányu emelkedése. Az ország gazdasági helyzete egyenesen türhetetlen. Kassán az agráriusok, Miskolczon a kereskedők panaszkodnak, a többi középosztály pedig panaszkodik mindig és mindenütt. Ilyen körülmények között az a sok adóemelkedés egyenesen az irreális vádját juttatja az embernek eszébe s bizonyára lesznek az országgyűlésen, a kik a vádat kifejezésre is fogják juttatni. Ezek a számok legjobban mutatják, hogy a költségvetés a fentebb jelzett módon, egyszerűen *hasból* készült.

De ez nem a jelenleg vizsgáló Lukács László pénzügyminiszter hibája. Ő beleszületett abba a rendszerbe, melynek ez a paklizás vált a második természetébe. Éppen azért nem Lukács Lászlót kellene a közvéleménynek ámitásáért elítélnie; hanem az egész rendszernek kellene oda kiáltania a bíráló szót:

— Szekunda!

*

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A nyomorult.

Írta: Deér.

I.

Édes Asszonyom! Szinte látom, mennyire meg lesz lepelve, mikor ezt a levelemet kezébe kapja. Tudom, hogy nem várta, hisz alig két napja, hogy utoljára voltunk együtt s vidáman, mosolylyal ajkunkon váltunk el. Kegyetek akkor mitsem gondoltak. Csak a boldog, szerelmes vőlegényt látták bennem; és én már akkor sejtettem a szomorú valót, a mit most már bizonyosan tudok. Édes asszonyom olvassa el jó szívvél, szerető lélekkel sorokat. Végre leletem ez nekem.

Ugy érzem, mintha valami óriási teher nehezednék a lelkemre; kezem szinte megtagadja a szolgálatot. És nekem mégis irnom kell fájó, kétségbeesztő sorokat, melynek mindegyike csak saját boldogságomnak búcsuztatója.

Asszonyom, már nem vagyok vőlegénye leányának. Azt a kis karikagyűrűt még ugyan itt viselem az ujjamon (nem is teszem le soha), mert azt akarom, hogy az az édes jó leány küldje vissza azt nekem, hogy ő mondjon le rólam örökre. Ugy nem fog neki annyira fájni a válasz s nem ő lesz az elhagyott, hanem én.

Mert nekem nem szabad együtt élnem azzal a leánnyal, kit szeretek szívem, lelkem egész

erejével; kiért lemondanék mindenről. És mert ennyire szeretem, azért kell lemondanom a boldogságról, mert akarom, hogy az a leány boldog legyen.

Ugy-e nem érti édes Asszonyom e zavaros sorokat? Majd megmagyarázom.

Én beteg vagyok. Mindig azt hittem, hogy csak muló baj az egész. Nem gondoltam, nem is mertem arra gondolni soha, hogy már ássák számomra a sirt. Mikor leányát megismertem, megszerettem, akkor még mit sem gondoltam semmi rosszra. Olyan boldog voltam, hogy boldogságomon kívül mit sem éreztem. De most már tudom, hogy számomra nincs mentesség.

Tegnap jöttem meg a fővárosból. Ott megmondták ridegen, őszintén, hogy nincs mentesség. Talán egy év, talán kettő, talán csak rövid pár hónap és én nem vagyok többé. A gyilkos kór már nagyon befészkelte magát tudómba; nekem vesznem kell.

Mikor a halálos ítéletet hallottam, az első gondolatom azé a leányé volt, kiért élnem, dolgoznom kellett volna. Erre a gondolatra kicsordult a könnyem. Az orvos még szánakozott rajtam s szinte feddőleg szólt hozzám, hogy hát miért kívántam őszinteségét, ha ennyire félek a valótól. — Ráhagytam mindent s eljöttem.

Most újra itthon vagyok. Szívem, lelkem, új, hajt, hogy odamenjek ahhoz az édes jó leányhoz, hogy még egyszer lássam — utoljára. De nem szabad megnehezítenem a választ. Azért írok asszonyomnak.

Most már tudja édes asszonyom, mi adta kezembe a tollat.

Beteg ember vagyok, kinek nagyon rövid ideje van még vissza. És hozzám fűzhetem-e én annak a jó leánynak az életét azzal a tudattal, hogy csak délibáb a mi boldogságunk? Asszonyom is öreges, beteges, asszony. Mi lenne abból a leányból, ha mindketten magára hagynók? O más sorsot érdemel. Tán fájni fog szíve az első órákban, ha megtudja, hogy nem lehetünk egymásé. De ez csak rövid ideig tart s aztán annál tartósabb lesz a boldogság, ha ráakad majd arra, ki boldogabbá tudja tenni, mint én.

Én nem tehetek mást. Asszonyom be fogja látni, hogy becsületes ember létemre csak ez az út áll előttem. — Szerettem volna szóval elmondani mindent, de félttem az esetleges találkozásától.

Most tudja már asszonyom, hogy mi az én sorsom. Fájó, keserű lemondás. — Vegye tudomásul, nyugodjék bele jó szívvél. És most még egy kérésem is volna.

Annak a leánynak nem szabad megtudnia azt, hogy mi az oka, hogy nekünk válnunk kell. Ismerem angyali jó szívet s tudom, hogy ő, ha megtudná a valót, csak annál jobban szeretne s nem nyugodnék bele a változhatatlanba.

Nekünk más módot kell választanunk. Annak a leánynak engem meg kell gyűlölnie úgy, hogy semmi se maradjon vissza a szeretetből. Azért arra kérem édes asszonyomat, hogy ne szóljon semmit a valóról leányának.

Megjegyzendő végül, hogy két nagy tétel hiányzik a költségvetésből.

Egyik a kínai háború költségei; a melyeknek nagyságát remegve várjuk.

Másik a menesztendő főispánok nyugdíja; a melyeket bár sajnálunk, de azért epedve várunk. K. A.

*

A költségvetés főbb eredményei a következők:

Az 1901. évi állami költségvetés, melynek alaki berendezése az 1900. évvel teljesen egyező, a főbb eredményeket mutatja:

A rendes kiadások 970.496.303 K-val vannak előirányozva, vagyis az 1900. évre törvényhozásilag megállapított 957.633.980 K-val szemben 12.860.523 K. emelkedést mutatnak.

Ebből a jelentékeny többletből 2.561.126 K a **közösügyi** kiadások emelkedésére esik, s kerek összegben 5.100.000 koronát igényelnek azok a kiadások, melyek a korábban hozott s az időközben alkotott törvények végrehajtásával merülnek fel. Ez utóbbiak közül felemlítettnek az 1897. évi XXX. törv. cikk alapján foganatosított beruházások részbeni fedezéséről, az állatorvosi közszolgálat államosításáról és a községi közigazgatási tanfolyamokról szóló törvények.

A különböző állami üzemek kiadásai együttevő kerek összegben 700.000 K. emelkedést tüntetnek fel. Egyes üzemeknél, mint a m. kir. államvasutak, a posta- és távirat- és távbeszélőnél a kiadások a mindinkább fokozódó forgalom igényeire való tekintettel jelentékenyen emelkedtek ugyan, de ezzel szemben más üzemeknél, főleg a m. kir. állami vasgyáraknál, az üzemi kiadások megfelelő leszállítása elől elzárkozni nem lehetett.

A fentemlített kiadási többletek levonása után 4.600.000 K. marad mint olyan többlet, mely a közigazgatás, közbiztonság és törvénykezés elkerülhetetlen szükségleteinek kielégítésére, továbbá az egyes közművelődési intézetek fejlesztésére, végül a különböző országos érdekű közgazdasági célok támogatására fog fordíttatni.

A főbb eltérésekre szorítkozva jelen előirányzatban 1.21.961 K-val nagyobb az ő csász. és apost. kir. Felsője kabinet irodájának szükségletei, 2.38.680 K.-val magasabb összeggel van előirányozva az országgyűlés szükséglete a delegációnak Bécsben leendő üléséhez való tekintettel.

3. 2.561.126 K.-val emelkedik a magyar korona országainak a közösügyi rendes kiadásokhoz való hozzájárulása, egyfelől a rendes közösügyi kiadások emelkedése, másfelől az **eddiggi hozzájárulási aránynak 33.3/49 %-ra történt felemelése** következtében.

4. 407.056 K.-val nagyobb a **nyugdíjak** szükséglete.

5. Összesen 1.510.827 K.-val emelkedik az államadósságok szükséglete.

6. 325.520 K.-val emelkedik az egyes tárcákat terhelő kölcsönök szükséglete a vallás- és közoktatásügyi építkezések céljaira felvett és az illető előirányzatokban részletesen ismertetett új kölcsönök kamatozására és törlesztésére szükséges összegek következtében.

7. 90.800 K.-val apad a vasuti kamatbiztosítás szükséglete a kassa-oderbergi vasuti üzleti bevételeinek emelkedése következtében.

8. Ugyancsak 29.629 K. apadás jelentkezik Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükségleténél.

9. 883.537 K.-val magasabban van előirányozva a **belügyi tárcza** szükséglete.

10. Egészben véve 6.055.629 K.-val apadnak a **pénzügyi tárcza** rendes kiadásai.

11. A **kereskedelmi tárcza** több szükséglete 7.909.928 korona.

12. Összesen 2.793.832 K.-val emelkednek a **földművelésügyi tárcza** rendes kiadásai.

13. Egészben véve 1.978.294 K.-val magasabb összeggel irányoztatnak elő a **vallás- és közoktatásügyi miniszterium** rendes kiadásai az e tárcza keretébe tartozó egyes intézetek előkészítendő fejlesztése és korábban hozott törvények rendelkezéseinek végrehajtása következtében.

A jelentékenyebb tételekre szorítkozva.

a) 42.894 K.-val emelkednek a központi igazgatás költségei.

b) A felsőbb tanintézetek és pedig a budapesti és kolozsvári egyetemen, valamint a József műegyetem rendes kiadásai összesen 172.923 K.-val növekednek.

c) 178.369 K.-val emelkednek az állami gimnáziumok, 46.340 K.-val az állami reáliskolák és 52.941 K.-val a felsőbb leányiskolák szükségletei.

d) 139.200 K.-val több irányoztatik elő a felekezeti, törvényhatósági és községi középiskolák segélyezésére.

e) Igen jelentékeny 987.479 K.-t tövő többlet irányoztatik elő a népnevelés szükségleteinél, mert a folyó évben felállított 200 új népiskolánál alkalmazott valamint a többi intézetnél szaporításként felvett személyzet szükség-

letei, melyek az évek csak egy részére vétettek számításba, az egész évre kiegészítendőek voltak, továbbá mert az 1901. évben újabb 200 népiskola felállításra van tervbe véve.

f) A különböző szakiskolák céljaira összesen 94.478 koronával több vétetett fel.

g) A különböző művészeti célok támogatására 25.000 K. többlet vétetett fel, míg összesen 117.000 K. többlet fog a muzeumokra és műemlékek fentartására fordíttatni.

h) Az egyházak segélyezése czimén 69.500 K. többlet vétetett fel, az ágost. hitvallásu evangélikus és az evang. reformált egyházak állami segélyének fokozatos emelése céljából.

14. Az **igazságügyi tárcza** rendes kiadásai összesen 509.037 koronával emelkednek, ebből a többletből csekélyebb eltérésektől eltekintve 262.409 K. esik a kir. törvényszékek és járásbírókénál az 1900. évben rendszerezett állások után az évek csak egy része számításba vett s most az egész évre kiegészítendő illetményekre.

15. A **honvédelmi tárcza** rendes kiadásai 204.119 koronával emelkednek, mely összegből 171.097 K. a honvédségi intézetekre esik.

B. A rendkívüli kiadások (átmeneti kiadások és beruházások) összesen 86.049.914 koronával vagyis az 1900. évre törvényhozásilag engedélyezett 102.500.093 koronával szemben 16.450.179 koronával kisebb összeggel vannak előirányozva. Ez a lényeges apadás főleg annak a körülménynek tulajdonítandó, hogy az 1899. évi XXXII. t.-cz. alapján veretendő 5 koronások fémanyagának beszerzésére az 1900. évi költségvetésbe a pénzügyi tárcza átmeneti kiadásai között felvett hitel 1901. évben többé nem fordul elő.

A rendkívüli kiadások körében a jelentékenyebb változások a következők:

a) 4.180.601 koronával emelkednek a közösügyi rendkívüli kiadások a delegációk határozatainak megfelelőleg és a hozzájárulási arány felemelése következtében.

b) 65.000 koronával emelkednek a **miniszterelnökség** átmeneti kiadásai, gróf Andrássy Gyula emléksobrának felállításával és a millenniumi műemlék építésével felmerülő nagyobb kiadások következtében, ellenben 50.000 koronával kevesebb van előirányozva az új miniszterelnöki palota előmunkálataira.

c) A **belügyminiszterium** rendkívüli kiadásai 77.000 koronával apadnak.

d) Összesen 21.451.547 koronával apadnak a **pénzügyminiszterium** rendkívüli kiadásai.

Mondjon neki minden rosszat rólam; kiáltanak rám mindent, mondják, hogy szeretőket tartok, hogy megcsalom az egész világot, hogy nincs bennem semmi emberi. Fesselek rosszabbnak az ördögnek, csak hogy gyűlölni tudjon az a leány.

Hisz' nekem már mindegy. Nekem már csak egy célom van, hogy az a leány még boldog legyen, mert megérdemli. Tudom, hogy így is fájni fog neki a csalódás, de így könnyebb a feledés. — És én erősen hiszem, hogy el fog tudni feledni. Engem meg boldoggá tesz majd az a tudat, hogy elég erős tudtam lenni arra, hogy lemondjak.

Magára, — édes asszonyom, bölcs belátására bizon, hogy hogyan járjon el leányával szemben. — Hiszem, hogy megtalálja a helyes utat. Én kérem Istenemet, hogy úgy legyen minden, a mint én szeretném. Nyugodtan haladj meg, ha édes arámat boldognak tudnám.

Isten önökkel! Bocssanak meg mindenért és édes asszonyom gondoljon rám mindig szerető lélekkel. Kezeit csókolja

Bogdán Géza

Mikor Kendyné ezt a levelet elolvasta, megeredt a könnye és sirt hosszan, keservesen. Tán maga sem tudta, kit sirt? Leányát-e, vagy azt a derék, igazlelkű embert?

Mert azt belátta, hogy az a férfi becsületesebben nem járhatott el. Azzal Kendyné is tisztában volt, hogy leányát nem adhatja most már ahhoz az emberhez. Ő maga is öreg, beteges asszony s igazat adott Bogdánnak,

hogy mi lenne leányából, ha mindketten itt hagynák fiatalon, egyedül. A leány szép, van is valamije, majd csak akad valaki, ki megszereti s boldoggá teszi. De mit szóljon leányának, hogyan adja tudtára az egész dolgot?

Ez a gondolat kínzó fájdalmat okozott az öreg asszonynak. Becsületes lelke visszaborzadt attól az ajánlattól, a mit Bogdán tett. Hogy tudna ő rosszat mondani arról az emberről, kiről tudja, hogy igaz, becsületes ember. És mégis meg kell lennie. Nincs más mód.

— Legyen tehát, — mondta az aggmatróna. Ha Bogdán tudott ilyen erőslelkű lenni, — én is az leszek. Leányom boldogságáért teszem.

Letörölte könnyeit s határozott lépésekkel megindult, hogy felkeresse leányát.

A leányt ott találta szobájában, ki örömmel sietett anyja elé.

— Mi jót hoztál édes anyám, hogy itt üdvözölhetlek nálam?

Az öreg asszony érezte, hogy valami úgy összeszorítja a szívét, de legyőzte gyengeségét.

— Ülj le édes leányom s hallgass meg nyugodtan.

A leány elsápadt. Feltűnt neki anyja izgatottsága s az az erős, szokatlan hang.

— Édes anyám, mi baj? Egészen megrémítesz.

— Szomorú dolgokat kell hallanod leányom, — szolt Kendyné, — de légy erős. Boldogságodért teszem, a mit teszek. Nem lehetsz a Bogdán felesége . . .

— Anyám, ne mondd ezt, — kiáltott kétségbeesve a leány.

— Pedig úgy van édesem, — szolt erős hangon az asszony. Bogdán nem méltó arra, hogy téged birjon. Határozott tudomásom van arról, hogy az most is szeretőket tart. Az egész város arról beszél, hogy mily gyalázatos életet folytat most is, mikor vőlegény. Éjszakákat dorbézol át festett arcú nők társaságában s azután idejön hozzád s beszél tiszta, mocsoktalan szerelemről.

— Ez való leányom. Mint anyád, kötelességemnek tartottam ezt megmondani. Fáj nekem nagyon, hogy így meg kellett téged szomorítanom, de nem tehettem másként. Feledd el ez embert, találj te magadhoz méltóbbat is. Ne keseregj, ne mutass fájdalmat, hogy az az ember ne lássa, ne tudja soha, hogy te csak egy könnyet is hullattál érte.

A leány ezt már tán nem is hallotta. Sápadtan ült helyén s tán nem is vette észre, hogy mint huzta le lassan újjáról azt a kis kárka gyűrűt, a mely olyan nagy boldogságnak volt a záloga.

Csak akkor riadt föl, mikor anyja odalépett hozzá.

— Joián, légy erős! Mutasd meg, hogy egy ily emberért nem érdemes könnyet hullatni, nem érdemes keseregni.

Most már a leány is felállt. Odalépett anyjához, s erős hangon, izgatottságtól remegve beszélt hozzá.

— Anyám, ha más mondja ezt nekem, kikergetem szobámból. Neked hiszek. És én mondom, Kendy Jolán, hogy soha panasz szó nem fakad ajkamról, soha könny nem csordul ki szememből azért a nyomorultért, ki ily hazug,

e) 59.480 K.-val emelkednek a **kereskedelmiügyi** miniszterium átmeneti kiadásai, ellenben 656.840 K.-val apadnak ennek a tárczának beruházási kiadásai.

f.) A **földművelésügyi** miniszterium átmeneti kiadásai 88.611 K.-val, beruházási pedig 416.778 K.-val apadnak.

g.) 184.200 K.-val kevesebb van előirányozva az **igazságügyi tárcza** átmeneti kiadásainál.

h) 1.377.640 K.-val apadnak a **honvédelmi** miniszterium rendkívüli kiadásai.

c) Áttérve a **bevételekre** a rendes bevételek 1.012.770.396 K.-val vagyis az 1900. évre törvényhozásilag megállapított 998.194.642 K.-val szemben 14.575.754 K.-val magasabb összegben irányoztatnak elő.

A jelentékenyebb eltérések a következők:

1. 128.499 K.-val emelkednek a **belügyi** tárcza rendes bevételei a betegápolási költség-térítvényekből, az elmeorvosi ápolási díjakból.

2. Együttvéve 4.097.421 K.-val magasabb összegben vétetnek fel a **pénzügyi tárcza** rendes bevételei és pedig

4.600.000 K.-val emeltetett az egyenes adók bevétele és pedig a házasodó 580.000 K.-val, a keresetadó 1.000.000 K.-val, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesület adója 248.000 K.-val, a bányaadó 20.000 K.-val a tőkekamat és járadékadó 1.000.000 K.-val, a vasuti és gőzhajózási szállítás használata utáni adó 1.100.000 K.-val végül az általános jövedelmi pótdadó 652.000 K.-val, mely emelések a megelőző évi zárszámadások eredményeivel teljesen indokolva vannak.

A fogyasztási és italadók bevételei 4.000.000 K.-val emeltettek, 960.000 K.-val emeltettek továbbá a bélyegbevételei, végül 738.100 K.-val magasabb összegben vannak előirányozva a jogilletékek, 1.760.000 K.-val a dohányjövődék és 541.226 K.-val a sójövődék bevételei.

A különféle bevételek címén az előirányzat 829.551 K.-val emeltetett.

3. A **kereskedelmiügyi tárcza** rendes bevételei 9.032.689 K.-val magasabban irányoztatnak elő, mely többlet legnagyobb részében a posta, távirtda és távbeszélő és a m. kir. államvasutak üzemére esik.

4. 1.098.985 K.-val emelkednek a **földművelésügyi miniszterium** rendes bevételei; ebből a többletből 572.679 K. az állami erdőkre esik, továbbá 312.000 K.-val emelhetők voltak az állategészségügyi bevételek, végül 474.000 K. bevételi többlet várható a tenyész-állatok eladásából.

ily bitang módon viselkedett velem szemben. De még egyszer beszélnem kell vele!

— Ne tedd azt, — mondta ijedten az aszszony. Ne mondhasa az az ember, hogy utána jártál, hogy tán kolculni akartad szerelmét.

— Nem koldulni akarok én, — mondta elszántan a leány, — hanem végezni azzal a hitványnyal! És most kérlek anyám, hagyj magamra. Nagy a csalódás, kell, hogy beleéljem magam.

— Jól van leányom, — szölt Kendyné — távozom. Csak arra kérlek, hogy ne feledd, hogy Kendy leány vagy.

Kendyné elment. Jolán maga maradt. Egy-ideig komoran bámult maga elé s aztán mégis csak megeredt a könnye. Oda folyt arra a kis karika gyűrűre, a melyik ott feküdt az asztalon.

Jolán kezébe vette a gyűrűt. Elnézte hosszan, sokáig. Aztán felugrott; kezét odaszorította agyához s úgy beszélt fájó, ideges, szakgatott hangon.

— Nem . . . nem hihetem, hogy ilyen nyomorult legyen! Hisz olyan meggyőző szavakkal ecsetelte szerelmét! És hazudott volna mégis mindég! . . . Nem hihetem! Beszélnem kell vele még egyszer . . . meg kell tudnom a tiszta valót s ha igaz, — akkor legyen átkozott minden lépése. Soha ajkam nevét kimondani nem fogja . . . soha könny nem fog hullani szememből.

Aztán letörölte arcát. Sietve öltözni kezdett s aztán izgatottan távozott hazulról.

(Vége köv.)

5. A **vallás- és közoktatásügyi miniszterium** rendes bevételeinél 67.277 K. apadás mutatkozik főleg azért, mert a budapesti egyetemnél érvényben volt lezkepezés kezelési rendszer mellett eddig elkülönítve kezelt tanpénzfeleslegeknek a folyó évben a kincstár javára történt bevételezése többé elő nem fordul.

6. 240.508 K.-val emelkednek az **igazságügyi tárcza** rendes bevételei az országos fegyintezetek iparüzetének és mezőgazdaságának fejlődése és a büntetés pénzek országos alapja bevételeinek növekedése folytán, végül

7. 23.848 K.-val magasabb összeget tüntetnek fel a **honvédelmi miniszterium** rendes bevételei, mert a honvéd hadapródiskolák IV. évfolyamának megnyitása folytán a fizetéses növendékek száma emelkedik.

D. **Rendkívüli bevételek** címén az előző évre megállapított 62.088.762 K.-val szemben 43.811.901 K. irányoztatnak elő s így 18.276.861 K. apadás mutatkozik.

A csekélyebb eltéréseket mellőzve

1. összesen 20.735.030 K.-val apadnak a **pénzügyi tárcza** rendkívüli bevételei.

2. A **kereskedelmiügyi tárcza** rendkívüli bevételei 280.000 K.-val magasabban irányoztatnak elő.

3. A **földművelésügyi tárcza** rendkívüli bevételei 332.168 K.-val apadnak, mert az eladásra kerülő állami javak számának és értékének csökkenése folytán továbbá a szőlészeti és borászatnál várható gazdálkodási eredményekre való tekintettel az eddigi előirányzatot leszállítani kellett.

4. A **vallás- és közoktatásügyi miniszterium** rendkívüli bevételei 127.756 K.-val apadnak, míg az **igazságügyi és honvédelmi tárczáknál**, melyek keretében 1901. évre kölcsön útján fedezendő beruházások nem tervezettek, a bevételi elmaradás 1.522.000 K. illetve 1.400.000 K.-t tesz.

Végül megjegyeztetik, hogy a m. kir. államvasutak hálózatán eszközözendő beruházások költségeinek fedezése céljából kibocsátandó kötvények értékesítéséből, a folytatólagos beruházások összegének megfelelően mint rendkívüli bevétel 5.346.000 K. többlet irányoztatott elő.

Mint országgyűlési rovatunkban Lukács beszédéből kitűnik, végeredményében 35.880 korona fölösleg mutatkozik.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 10.

Tallán Béla 10 órakor az ülést megnyitja. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Psik Lajos jelenti, hogy a szünidő alatt megválasztott 4 képviselő megbízó levelét igazolták. Sorsolás útján be is osztották őket az osztályokba.

Szél Kálmán előtt óriás két könyv tornyosodott. Elegendők lennének Papp Géza alá szobor talapnak. Zárszámadási könyvek. E könyvek csak később került a sor, előbb Szél betérjesztette a trónörökös házasságára vonatkozó javaslatot, a melyet a ház kiadott az igazságügyi bizottságnak.

Ezután felállott Lukács László pénzügyminiszter és benyújtotta az 1901. évi állami költségvetést.

A költségvetés.

Lukács László pénzügyminiszter betérjeszti az 1901-ik évi költségvetést.

Mindenekelőtt konstatálja, hogy a múlt év gazdasági tekintetben *nagyon kedvezőtlen volt* Rossz volt a termés, kevés a pénz, csökkent a vállalkozási kedv. Hogy mégis a költségvetés az előirányzattal szemben elég kedvező, azt először óvatosságunknak, másodsor annak a szigorúságnak köszönhetjük, melylyel az előirány-

zat keretén belül maradtunk. Ennek köszönhető, hogy *meglakarítást mutathatunk fel*. (Helyeslés jobbról.)

Összevonva a főbb eltérések eredményeit a költségvetés mérlege következőleg alakul:

970.496.503 korona rendes kiadással szemben
1.012.770.396 korona rendes bevétel áll,

vagyis a rendes kezelésnél
42.274.893 korona fölösleg mutatkozik.
Ellenben a rendkívüli kezelésnél
86.049.914 korona átmeneti és beruházási kiadással
43.811.901 korona rendkívüli bevétel áll

szemben, vagyis
43.258.013 korona hiány mutatkozik.
Együttvéve a rendes és rendkívüli kezelést
1.056.546.417 korona összes kiadással
1.056.582.297 korona bevétel áll szemben,

vagyis végeredményben
35.880 korona fölösleg mutatkozik mely fölösleg 111.451 koronával kisebb az 1900. évi állami költségvetésnek a törvényhozás által 147.331 koronával megállapított fölöslegénél.

Elértük pedig ez eredményt anélkül, hogy igénybe vette volna a törvényhozás ama felhatalmazását, hogy különböző intézmények létesítésére hitelműveletekhez fordult volna, fedezte mindazokat a folyó költségirányzatból.

A kiadások csökkenését a **pénzverési kiadás** megszüntése okozta.

A miniszterelőszámlálta az egyes tárczák költség-emelkedését. A **nyugdíj** emelkedést zúgással fogadta az ellenzék.

A valuta következménye.

A miniszter ismerteti a valuta életbelépítésével szükségessé vált intézkedéseket. Megalakult az osztrák—magyar-bank az új rendszernek megfelelőleg. Minden egyezményt megkötöttünk, a mire a törvény kötelez, ezek közt legnagyobb fontossággal az bir, mely a függő államadósság bevonására vonatkozik. A bank eddig 60 millió ötkoronást bocsájtott forgalomba. A tizkoronás bankjegyek munkában vannak, s a jövő év elején bocsájtatnak forgalomba.

Mindezek az intézkedések csak keretei a további alakulásnak, az arany forgalomba hozatalának, mely azonban már nem a kormány, hanem a jegybank legelső rendű célja. A bankban pedig, eddigi működése után, mely a külföldi bankokkal bátran kiállja a versenyt . . .

Rákkay László: Kár ezt a bankot úgy dicsérni!

Lukács miniszter: . . . mondom, a bankban tökéletesen megbízhatunk.

A miniszter áttér ezután a **kereskedelmi tárczára** s bejelenti, hogy a vasuti alkalmazottak 12 órai munkaidejét le fogják szállítani.

Rakovszky: Sok is ez nagyon. Ausztriában másképp van.

Lukács miniszter a **földművelési tárczára** tér át s konstatálja, hogy 864 hitelszövetkezet egyesült a központi szövetkezetben s ezek közül 400 olyan régi szövetkezet, mely azután lépett be a központba. A központi szövetkezet igen üdvös eredményeket ér el és épen ezért sajnálattal látja azt a törekvést, mely a központból egyes szövetkezeteket el akar vonni s tisztán felekezeti alapon egyesíteni. (Mozgás.) Ezt annál inkább sajnálja, mert ezek aztán vagy nem tudnak megélni, vagy elhagyatva, céljuknak nem tudnak megfelelni.

Rakovszky: Nem bukna meg, mint a kis-celli takarékpénztár.

Lukács miniszter: S mindenkifölött — a mit nehezen tudunk elérni — az erők egyesítését meggátolják.

A miniszter öt perc szünetet kér ezután, a mit az elnök megad.

Öt perc szünet.

Szünet után az egyes tárczákrol folytatja beszédét.

A szesz-, cukor, sörnél alkalmazott átutalási eljárás hat millió koronát jövedelmezett. A cukortermeles e mellett jobb, mint eddig volt.

Általános helyesléssel fogadták ama kijelentését a miniszternek, hogy a söradót mérsékelni fogja.

Az adóreform javaslata oly időben fog be-terjesztetni, mely alkalmas lesz arra, hogy e fontos javaslatot a ház egész *nyugalommal* és objektive tárgyalhassa, *mire az országgyűlés utolsó hónapjai nem alkalmasak.*

Bejelentette a miniszter, hogy felhatalmazást fog kérni a költségvetés keretén kívül több beruházási kiadásra és pedig nem hitelre, hanem a folyó számla terhére. Ilyen: a vasuti beruházás 6 millió korona, a Szentés—Csongrád közti hid, a alföldi transversalis műuton: 2 millió, 700,000 korona, a fumei dokra másfél millió stb.

A miniszter végül az állami egyensúly fenntartását a legelső eminens érdeknek mondván, a budgetet elfogadásra ajánlja. (Hosszas éljenzés jobbról).

A trónörökös házassága.

Széll Kálmán elkészítette a javaslatot, mely szerint a Ferencz Ferdinánd kir. herczeg és Chotek Zsófia között kötött házasság morganatikus jellege törvénybe igttatatik s ezzel a magyar törvényekbe belekerül egy ott eddig ismeretlen szó: *morganatikus.*

A törvényjavaslatnak egy részét minden szó nélkül el kell fogadni. Az 1741. I. és II. törvényczikk ugyanis kereken az ott meghatározott ágakból származó ausztriai főherczegeknak biztosítja a trónt, már pedig az ausztriai főherczegi minőséget nem a magyar törvény, hanem a királyi család házi szabályai kötik bizonyos feltételekhez. Ilyen első sorban az egyenrangú házasságból való származás. Ennélfogva míg a magyar törvény nem határozza meg, ki tekintendő magyar királyi herczegnek és ausztriai főherczegnek, vagy míg az uralkodó család házi szabályai másként nem intézkednek, addig Ferencz Ferdinánd kir. herczeg és Chotek Zsófia gyermekei az eddigi magyar törvények szerint sem juthatnának Szent István trónjára s e tekintetben a törvényjavaslat semmi újat sem tartalmazván, vita nélkül fog keresztülmenni.

Vitára van kilátás a szerződés azon pontjánál, mely a házasságot morganatikus jellegűnek nyilvánítja s a trónörökös nejét minden tiszteleti jogból kizárja, a mely egy uralkodó hitvesét megilleti.

A magyar magánjog és közjog nem ismer sem morganatikus, sem nem-egyenrangú házasságot.

Bizonyos oldalról kifejezték azt a határozott kívánságot, hogy Chotek Zsófiából, Hohenheim herczegnőből annak idején *Zsófia királyné* legyen s e tekintetben nemcsak a magyar törvényekre hivatkoznak, de hivatkoznak Nagy Lajos király esetére is, a kinek felesége, Erzsébet királyné a bosnyákban leánya s még is egyenrangú királyné volt. Hivatkoznak arra is, hogy az 1741. I. II. t. czikkek csak a házi

szabályoknak az uralkodó *származására, de nem házasságára* vonatkozó rendelkezéseit is vették át, arra nézve megtartatott a régi magyar törvényes gyakorlat. Éppen ezért mármagánkörökben hamis érvelésnek nyilvánították azt, mintha a trónörökösne állásának szabályozása, mint az indokolás mondja, a magyar közjog és gyakorlat alapján történnék.

Ellenkezöleg, ezzel új, a régi törvényekkel és szokásokkal ellenkezö intézmény hozatnék be közjogunkba, a mely annak ősrégi alapját: a jogegyenlőséget megsemmisíti, a multat megtagadja s a jövőre olyan precedenst ad, a melyet már a jelen sem tart helyesnek.

A javaslat körül tehát e pont miatt érdekes vita várható.

A nagy fontosságú törvényjavaslat szövege a következő:

Törvényjavaslat

Ő cs. és Kir. Fensége austria-estei Ferencz Ferdinánd főherczeg urnak chotkowi és wognini Chotek Zsófia Mária Josefina Albina grófnővel kötött házassága alkalmából kiadott nyilatkozata becikkelyezéséről.

Ő cs. és kir. Fensége austria-estei Ferencz Ferdinánd főherczeg urnak chotkowi és wognini Chotek Zsófia Mária Josefina Albina grófnővel kötött házassága alkalmából tett ünneplés nyilatkozata az 1723: I. és II. t. czikkek rendelkezéseivel teljesen egyezönek találatván, ezennel törvénybe igttatatik amint következik:

Mi Ausztria-Estei Ferencz-Ferdinánd Károly Lajos József Mária főherczeg stb. kinyilatkoztatjuk, hogy szilárd és jól megfontolt elhatározásunk chotkowi és wognini Chotek Bohuslav gróf, Ő cs. és ap. kir. Felsége b. t. tanácsosa, kamarása és főpálczasmestere és ennek Istenben boldogult neje szül. wchinitzi és tettaui Kinsky Vilma grófnő, csillagkeresztes hölgy és palotahölgynek leányával egybekelni. Ezen házassági egybekeléshez, a fenséges uralkodóházban ősidőktől fogva fennálló szokás és a bennünket kötelező házi törvények határozmányainak megtartásával Ő cs. és ap. kir. Felsége I. Ferencz József dicsően uralkodó Császárnak és királynak, felséges nagybátyánknak mint az egész uralkodóház legfőbb felséges fejének beleegyezését kikértük és Ő Felsége azt, mint kegyes és jóakaró érzelmeinek újabb tanujelét, legkegyelmesebben megadni méltóztatott. — Mielőtt azonban e házassági frigyét megkötönnök, hivatkozással a fenséges uralkodóház fent érintett házi törvényére, a melynek határozmányait még különösen a jelen általunk kötendő házasságra vonatkozólag egész tartalmában elismerjük és magunkra nézve kötelezőknek kijelentjük, — indítatva érezzük magunkat kimondani és megállapítani, hogy Chotek Zsófia grófnővel való házasságunk *nem egyenjogu* hanem *morganatikus házasság* és mostanra és minden időkre annak tekintendő, aminek folytán azon jogok, tisztségek, czimek, czimerek, előnyök stb., amelyek egyenjogu hitvestársakat és a főherczeg uraknak egyenjogu házasságból származó utódait megilletik, *sem hitvestársunkat*, sem Isten áldásával ezen házasságunkból remélhető gyermekeinket és azok utódait *meg nem illetik*, és általuk sem nem igényelhetők sem nem igényelendők. Különösen elismerjük és még világosan is kijelentjük, hogy a fentemlített házasságunkból származó gyermekeinket és azok utódait, miután ők nem tagjai a legmagasabb uralkodóháznak és nem illeti meg a trónöröklési jog a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokban, tehát az 1723. évi I. és II. törvényczikk értelmében a magyar korona országában

sem és azok a trónöröklési rendből ki vannak zárva.

Szavunkkal kötelezzük magunkat, hogy jelen nyilatkozatunkat, — jelentőségének és horderejének teljes tudatában, — minden időkre ugy Magunkra, mint Hitvestársunkra és ezen házasságból származó gyermekeinkre és azok utódaira nézve kötelezőnek elismerjük és sohasem kíséreljük meg ezen nyilatkozatot visszavonni, vagy bármit foganatba venni, a minek czélja lenne, annak kötelező erejét meggyöngíteni vagy megszüntetni.

Jelen két példányban kiállított nyilatkozatunk megerősítésére ezen okmányt sajátkezűleg aláírtuk és főherczegi pecsétünkkel elláttuk.

Széll Kálmán s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

Indokolás.

Ő császári és királyi Fensége ausztria-estei Ferencz Ferdinánd Károly Lajos József Mária főherczeg ur chotkowi és wognini Chotek Zsófia Mária Josefina Albina grófnővel, csillagkeresztes hölgygel házasságilag egybekelt. Mielőtt a házassági frigyét megkötötte, kikérte ezen házassága egybekeléséhez a fenséges uralkodóházban ősidőktől fogva fennálló szokás és házi törvények határozmányainak megtudásával Ő császári és apostoli királyi Felsége I. Ferencz József dicsőségesen uralkodó császárnak és királynak, mint az egész uralkodóház legfőbb felséges fejének beleegyezését.

Ő császári és apostoli királyi Felsége legfelsőbb beleegyezését megadván, a házassági frigy megkötése előtt Ő császári és királyi Fensége Ferencz Ferdinánd főherczeg ur ünneplés nyilatkozatot tett, a melyet esküvel megerősített és magyar és német nyelven kiállított két eredeti példányban aláírt.

A nyilatkozatban a kötendő házasságra vonatkozólag elismerte és kijelentette Ő császári és királyi Fensége, hogy Chotek Zsófia grófnővel kötött házassága *nem egyenjogu*, hanem morganatikus házasság és mostanra és minden időkre annak tekintendő, a minek folytán a morganatikus házasság természetének megfelelőleg azon jogok és tisztségek, a melyek egyenjogu házastársakat és a főherczeg uraknak egyenjogu házasságból származó utódait megilletik, sem hitvestársát, sem utódait meg nem illetik.

Elismerte és kinyilatkoztatta, hogy ezen házasságból származó gyermekei és azok utódai a legmagasabb uralkodóháznak nem levén tagjai, ugy a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban, mint az 1723. II. törvényczikk értelmében a magyar korona országában trónöröklési joggal nem fognak birni és abból ki vannak zárva.

Ez a nyilatkozat, a mely a trónöröklésre nézve *lemondást nem tartalmaz*, az 1723. I. és II. törvényczikkeken megállapított trónöröklési rendet *nem módosítja* attól el nem tér és annak a trónöröklési rendre vonatkozó határozmányaiival *teljesen megegyezik*. A magyar közjog és törvényes gyakorlat szerint ezen nyilatkozatot az ország törvényei közé beigtatandónak tartom, jelen előterjesztésemmel tehát ezen nyilatkozat becikkelyezését indítványozom.

Ég a komádi kendergyár.

A nagyváradyomai vasut mentén, Komádi állomás közvetlen szomszédságában egy óriási nagy kendergyár-telep van, melyet négy esztendővel ezelőtt a szegedi kendergyár részvénytársaság építetett és rendezett be igazán mintaszerűen.

A telep mintegy 12 hold területű területen fekszik, igen szép épületekkel, valamint munkáslakásokkal, óriási nagy áztató medencékkel. A vasuton utazóknak már messziről föltűnnek a vörösre festett csinos munkáslakások fekete te-

őkkel s az óriási nagy kender kazlak, melyek a gyárban feldolgozás alá kerülnek.

Ez a gyönyörű telep lett a lángok martalékává.

*

A szomoru esetről késő éjjel a következő tudósítást vettük:

Komádi, okt. 10.

Tegnap délben 12 órakor a telep egy munkása észrevette, hogy az egyik épületből az úgynevezett »ventilláló«-ból nagy füstgomolyagok szállnak föl. Veszedelemet sejtve társait előhívta, kik épen a déli pihenőt tartották s ezekkel együtt fölnyitva az épület ajtóit, borzalmas látvány tárult eléjük.

Az egész belső rész izzó tűzben állott. Rögtön föllármázták az egész telepet s a veszedelem lokalizálásához fogtak. De a tűz óriási módon terjedt, átcsapott a szomszédos épületekre, melyek deszkával voltak fődve.

A telepen levő szivattyúk nem bírtak szembe szállani az óriási tüzzel s így a községbe, Komádiba lovas embert küldöttek segítségért. Nem sokára kinn volt a telepen a község apraja-nagyja, kik mind az oltáshoz láttak. Azonban még késő estig sem sikerült az iszonyatos elemet megfékezni.

Leégtek az összes munkásépületek, tönkrementek a gépházakban az ezeket érő gépek, elpusztult az egész villanyvilágítási berendezés.

Emberéletben, nagy szerencse, hogy kár nem esett. A borzasztó tűzvész okát még eddig nem sikerült megállapítani. A gyár tűzkár ellen biztosítva volt.

Komádi, okt. 10. (Érk. éjjel 1 órakor; saját tudósítónktól.) A tüzet még most nem tudták eloltani; az egész telep talpon van, de a megfeszített munka eredménye alig lesz más, mint néhány megmentett ház és gép részlet.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Okt. 11. Rendkívüli városi közgyűlés d. e. 11 órakor.
Okt. 14. A nagyváradai Kath. Kör ünnepélye a Csarnok disztermében, d. u. 6 órakor.
Okt. 18. Városi közgyűlés d. u. 8 órakor.

* **A bibornok-püspök utazása.** Több napi távollét után dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök hazaérkezett Nagyváradra. Szombaton ment Uj-Kigyóásra, a hol vasárnap az ottani kegyurasági templomban misét mondott s utána kiszolgáltatta a bérmálás szentségét, melyet ez alkalommal gróf Wenkheim László, Pál, Ilona és Mariska vettek fel. Azután a bibornok a megbérmáltakhoz nagy hatású beszédet mondott. Uj-Kigyósról a bibornok hétfőn Gerlára, Wenkheim Géza grófhoz, innen Dobozra, Wenkheim Dénes grófhoz utazott, a hol megtekintette a befejezéshez közel álló új templomot. Ezt a templomot Wenkheim Dénes gróf építtette s jövőre felszentelhető lesz. Hazafelé jövet megtekintette a bibornok a sarkadi új templomot is, melynek építése már erősen előre haladt, úgy, hogy még az ősszel fedél alá kerül.

* **Rendkívüli közgyűlés a városházán.** Ma délelőtt 11 órakor Nagyvárad város törvényhatósága rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyát a »Szigligeti Színház«, a diszletraktár,

a szinpadi diszletek és a Bazar bérház tűzkár elleni biztosítása érdekében tartott árlejtés alkalmával beadott ajánlatok feletti döntés, valamint a földmívelésügyi m. kir. miniszterium részéről az állatorvosi szolgálat államosítása tárgyában kiadott rendelet értelmében teendő felterjesztés fogja képezni.

* **A színház tűzbiztosítása.** A városi tanács ma délelőtt tartott ülésében arra a megállapodásra jutott a színház, a diszletraktár és bérbazar tűzbiztosítása tárgyában, hogy a holnap tartandó közgyűlésen az Elemi biztosító társaság ajánlatát javasolja elfogadni, mivel ez az összes ajánlatok között a legolcsóbb és legelőnyösebb.

* **A sah Budapesten.** Muzaffer-ed-Din perzsa sah, úgy látszik, nagyon megszerette a magyar fővárost, mert kintinösen érzi magát itt. Sokkal vidámabb, mint a multkori ittléte alkalmával. Sajátszerű, hogy programját maga állapítja meg s maga gondoskodik szórakozásról is. A magyar zene tölti el a legnagyobb örömmel. Majdnem tíz ezer forintot adott ki már eddig zenehangszerekre. Tegnap ismét három villamos zongorát rendelt. Intézkedéseit a legutolsó percekben teszi meg. Reggel eszébe jutott, hogy a fegyvergyárat tekinti meg. Rögtön értesítették erről a gyár igazgatóságát, a melyet a váratlan látogatás nagyon meglepett. Természetesen volt lótás-futás. A gyárat a hol lehetett, hirtelen feldiszipítették. Fél tizenkét óra tájban érkezett oda a sah kíséretével. A gyárban Epperlein Oszkár igazgató, Frommer Rudolf, Tóbiás Ferencz és Klein Károly fogadták. Epperlein igazgató rövid beszéddel üdvözölte a fejedelmet s azután a gyár megtekintésére indultak. A perzsa sah nagy elragadtatással és érdeklődéssel nézte a fegyvergyártást, mindent megmagyaráztatott magának s nem egy fegyvert fogott meg a kezébe, s hosszabb ottlét után legnagyobb meglepődését fejezte ki s aztán visszahajtatott a Hungáriába.

* **Zarándokok a pápánál.** Rómából jelentik, hogy XIII. Leo tegnap fogadta a nápolyi zarándokokat, a kik egy drágakövekkel kirakott remekmivű aranytollat nyújtottak át a pápának. A pápa nagyon megörült a szép ajándéknak és a zarándoklat vezetőjének beszédére azt válaszolta, hogy evvel fogja először leírni az új század első dátumát.

* **A szűkkeblű városi tanács.** Már tegnapi számunkban megemlékeztünk arról a sajnálatos szűkkeblűségről, hogy a színház megnyitás alkalmával a város nem látja vendégeitül a szintársulat tagjait. Ez ügyben a tegnapi tanácsülésen *Rimler* Károly főkapitány felszólt s indítványozta, hogy a színészek is a város vendégei legyenek. A városi tanács azonban az indítványt nem fogadta el. Bizony ez elég szűkkeblűség.

* **Telefon. Nagyvárad és Kolozsvár között.** A Nagyvárad—Kolozsvár közötti telefon munkálatait most már teljesen befejezték, úgy, hogy már a mai napon át is fogják adni a forgalomnak. Az első beszélgetést az új telefonon a napokban váltotta *Schöpflin* Agoston posta-és táviratigazgató a kolozsvári postai-igazgatóval.

* **Piczike Miczike szüretje.** Akkor az egész kis leány, mint egy jókora mustos palaczk; a szája, mint egy szem szőlő; a szeme, mint két szem fekete szőlő. Szerény, jól nevelt kis leányka, a ki a mellett még bájosan tud dudolgatni is, ha éppen nem haragszik.

Tegnap pedig nem haragudott. Sőt ellenkezőleg: mikor kivitték a nagybácsi szüllejébe, úgy mosolygott a szája, hogy azt a mosolygós szőlőszemecskét még a bácsikája is be akarta kapni. Sze-

rencse, hogy Miczike nem engedte. Ugy el tudott surranni a hordók, a bokrok között, hogy senki sem volt képes megfogni.

Az ebéd pompásan sikerült. Piczike Miczike megkóstolta a bort is, a mustot is s azt találta, hogy az a jobb, a melyikből több van. Vala pedig mindenikből elég s bizony ebéd végén Miczike a társaságban lehangosabban dudolta hogy:

Én is a föld alatt vagyok,
A pinczében buslakodok!

Hogy, hogy nem, akadt a társaságban egy kellemetlen bácsi, a ki ebéd után fülébe sugta Miczikének:

— No kis lányom, ez már mégis botrány. Ha megtudják otthon, bizonyosan kikapsz. A mit ma tettél, a legnagyobb hibák egyike: úgy lumpoltál, mint egy jogász!

S mintha egyszerre elválták volna Miczike jó kedvét. Egy gondolat bántotta a lelkiismeretét: szende leányka léte lumpolt, akár egy jogász. Nem jól esett a multság, haza is ballagott csakhamar nagy busan s a mamának könnyezve borult a nyakába:

— Édes mama, lumpoltam, minf egy jogász!

*

A keserves sirásra, a vigasztalásra vessünk fátlyolt. Mikor e sorok napvilágot látnak, Miczike már ágyacskájában régen elfelejtette a szomorúságot s kis öcscsének, öreg bátyjának egész büszkeséggel vágja oda:

— No fiuk, lumpoltam, mint egy jogász!

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő távirataink szólnak:

A legújabb ediktum.

London, október 10. (Saját tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből 4-iki kelettel: A diplomáciai kar tagjaival másolatban közölték azt az ediktumot, a mely Kangji, Toaitien és Toajing hercegeket czimüktől és méltóságaiktól megfosztja. Tuan herceget megfosztották minden hivatalától és nyugdíjától s azonkívül átadják a császári ház miniszteriumának megbüntetetés végett. Kangjit és Csausucsiaut a cenzori hivatalnak fogják kiszolgáltatni. A császár konstatalatni akarja, hogy nem habozott szigoruan elbánni saját családjának tagjaival, a kiket az államügyek rossz vezetésével vádol. Gaselee tábornok, a ki visszatért Pekingbe, azt mondja, hogy az angolok a télen át itt fogják tartani most itt lévő csapataikat. A német kelet-ázsiai gyalogezrednek egy zászlóalja két ágyuval ide érkezett. Paotingfuban állítólag 12.000 főnyi rendes kínai csapatok vannak és ugyanakkora sereg van Paotingfu és Peking között.

Az oroszok taktikája.

London, okt. 10. (Saját tud. távirata.) A »Times« jelenti Pekingből: Az oroszok Giers követtel együtt szombaton vonultak ki Pekingből. Föltűnő, hogy az oroszok a nyári palotát nem a szövetségeknek, hanem a kínaiaknak adták át, de az angolok azután siettek azt birtokukba venni. Általában azt hiszik, hogy az oroszok azért járnak el mindenben a kínaiak kedvében, mert valami ajándékot akarnak nyerni Kinától, mint 1860-ban, midőn a szibériai

parti tartományt kapták Kung hercegtől. — Az Exchange Telegraph Company szerint az oroszok 70 millió dollár értékű zsákmányt vittek el a nyári palotából.

A kínai császár rendelete.

London, okt. 10. (Saját tud. távir.) A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből 6-ki kelettel: Csing herceg Kvang-Szu császártól e hó 1-én kelt rendeletet kapott válaszul arra az emlékiratra, a melyben a császárnak a követségek nevében azt tanácsolta, hogy térjen vissza Pekingbe. A császár azt mondja a leiratban, hogy visszatér Pekingbe, mielőtt a tárgyalások kedvező fordulatot vesznek. Azt mondja továbbá, hogy szüksége van a kínai hatalmasokra, hogy megbüntesse azt a sok törvénytelen cselekedetet, a melyeket a kínaiak Pekingben elkövettek. A tartományokban sok kínai engedelmeskedik a fegyverre szólító parancsnak, a melyet a júniusban közzétett rendeletben kiadtak. A kínaiak jelentése szerint Kína délnyugoti részében 50.000 ember gyülekezik.

Li-Hung-Csang tanácsa.

London, október 10. (Saj. tud. táv.) A Morningpost-nak jelenti Sanghaiból 8-iki kelettel: Li-Hung-Csang azt tanácsolta a császárnak, hogy térjen vissza Pekingbe, mert a szövetségeseknek módjukban van, hogy megakadályozzák az élelmiszerek szállítását Senszibe. A Standard-nak táviratozzák Sanghaiból 8-iki kelettel, hogy oda aznap este Li-Hung-Csang egyik titkárától távirat érkezett, a mely szerint egy európai csapatot Paotingfuba érkezett. Vej-Haj-Vejben tűz támadt, a mely félig elhamvasztotta az új angol barakkokat. Tiencinből jelenti a Standard-nak 7-iki kelettel: A kínaiak a Hvanglu-szorosnál gyülekeznek, a melyen át Senszibe visz az út. A kínaiak sok gabonát, ezüstöt és fegyvert hordanak össze. Ugy látszik, az a szándékuk, hogy ha a szövetségesek üldözni akarják a császári udvart, szembeszállnak velük.

Uj angol követ.

London, okt. 10. (Saját tud. táv.) A Daily Mews-nak jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Tatow angol követ, a kit Macdonald helyébe neveztek ki, Pekingbe utazott.

Csapatok kivonulása Pekingből.

London, okt. 10. (Saját tud. távirata.) A Times jelenti Sanghaiból, hogy Li-Hung-Csang Oroszországnak formálisan odaigérte Mandzsú-országot. Innen van, hogy az oroszok összes csapataikat kivonták Pekingből.

Az amerikaiak távozása.

Washington, okt. 10. (Saj. tud. táv.) Chaffee tábornok azt jelenti, hogy a követségek védősége kivételével az összes amerikaiak két héten belül elhagyják Kínát. Az amerikaiak nem vesznek részt a további hadműveletekben, kivéve, ha megtámadják őket.

Igazságszolgáltatás.

Régi ítélet fölolvastása becsületsértés-e? A budapesti büntető járásbiróság előtt dr. Horváth János ügyvéd állott vádlottként azért, mert a Budapesti Mészáros Ipartestület egyik

ülésében felolvasta a büntető járásbiróságnak ezeltől husz évvel hozott ítéletét, mely Schatz Ármint, a Mészárosok Lapjának a szerkesztőjét bűnösnek mondta ki és elítélte. Schatz följelentette az ügyvédet becsületsértésért és dr. Schmidt albiró dr. Horváthot 100 korona pénzbüntetésre ítélte.

A cigányok bolondja. Baky Gyula hazánkfa tavaly egy cigánybandát vitt ki Párisba. Itt megismerkedett De Raim Rajmond, született Halligan Paulin Eliz grófnővel, egy gazdag öreg cigány-bolond francia asszonnyal. Azt hazudta a grófnőnek, hogy Magyarországon nagy birtoka s olyan előkelő neve van, hogy az udvarhoz is járatos. Aztán házasságot ígért neki s miután mindenféle csalafintasággal az asszonyt alaposan elbolondította, apránként 78 000 frankot csalt ki tőle. Egy verőfényes június napon aztán megszökött. Azt mondta a grófnőnek, hogy Magyarországra utazik válópörét megszüretni, egy füst alatt pedig meg fogja venni néhai Erzsébet királyné steinseei birtokát, melyre már régóta alkuszik. Baky többé nem tért vissza Párisba s a grófnő látván, hogy csalóval van dolga, megtette ellene a följelentést, mire Bakyt Budapesten letartóztatták. A pénzből azonban nem került meg semmi, mert a kalandor azt úgy el tudta rejteni, hogy senki hozzá ne férhessen. A többek közt tízezer forintért egy szőlőt vásárolt, melyet a feleségére íratott. A budapesti törvényszék Baky Gyulát csalás miatt két évi börtönre ítélte és kötelezte 67.300 korona kártérítésre. A kir. ítélet-tábla, mely Tolnay bíró előadásában ma foglalkozott ezzel az ügygel, nem ment bele az érdemleges tárgyalásba, hanem az új bűnvádi perrendtartás értelmében az ügyben felelősségi főtárgyalást rendelt el.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Urbán Adolf.

- 2201 Bugy Juon és társai lopás, orgazdaság.
- 2519 Lepsényi Gergely emberölés.
- 2594 Szávó Imre lopás.
- 2640 Zuvanovits Antal becsületsértés.
- 2660 Kereszti Lőrinczné és társai testi sértés.
- 2853 Onucz Tógyer testi sértés.

Előadó: Harmathy Károly.

- 2483 Kereszturi István és társai sikkasztás.
- 2505 Paller Hegedüs Béla és társai lopás.
- 2512 Pável Juon testi sértés.
- 2523 Schenk Lajos magánokirat hamisítás.
- 2524 Moldován Illés testi sértés.
- 2614 Hirsch Leopold hivatalos hatalommal való visszaélés.
- 2652 Tokaji Bálintné becsületsértés.
- 2800 Rech B. Károly lopás.
- 2801 Deibler Károly lopás.

Előadó: Balogh Samu.

- 2618 Cs. Nagy Imre gondatlanságból okozott testi sértés.
- 2626 Deák Trandafir hatóság elleni erőszak.
- 2633 Gyere Tódor lopás.
- 2651 Kávós József becsületsértés.
- 2653 Vanku György és társai gondatlanságból okozott emberölés.
- 2658 Daróczy Sándor és társai hatóság elleni erőszak.
- 2665 Váli Józsefné rágalalmazás.
- 2677 Redák Mikuláj és társai testi sértés.
- 2711 Magyar Péter testi sértés.
- 2717 Nán Juon és társai zsarolás.
- 2782 Nán Juon és társai zsarolás.

Előadó: Lehoczky Lajos.

- 1985 Schercher Jusztna — Urána Ferencz.
- 2002 Tanczos Ferencz — Dobi Zsuzsána.
- 2049 Jakucz Ferencz — Fábán Zsófi.
- 2051 Kovács Zsuzsanna — Kondor Vincze.
- 2358 Pollák Ignác — Schvarcz Dávid és neje.
- 2686 Lukácsy Lajos — Tomes István.
- 2687 Scheffer Dezső — Roth Samu.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Franziából fordította: K-6.

62.

— Melyik szálloda volt az? kérdeztem én.
— Nem tudom, talán az inas tudja.
— Hol van az inas?
— Éppen most küldtem el megbizással.
Sokáig kellett várnom, míg az inas haza érkezett s azután még egy óra beletelt, míg eszébe jutott a funak, hogy az a szálloda a Lafayette-utcán volt.

Másnap reggel a Lafayette-uczai Allemnészalodába mentem, felmutattam az igazolványomat és kértem a rendőrségi nyilvántartó könyvet. Ebből megtudtam, hogy Laugier október 9-étől november 18-áig volt ott, oda a St. Quentin-szállodából jött. Kérdeztem a tulajdonostól, nem emlékszik-e vendégére. »Én nem, felel az, mert csak nyolcz hónapja vagyok itt.

— Hát a cselédei közt nincs valaki, a ki már akkor itt volt.

— Nem tudom, de azt hiszem, hogy a második emeleti takarítónő két év óta itt van. Azonnal ide hívom.

A szobaleány elmondta, hogy Laugier igen csöndes, derék ember volt, ritkán ment ki szobájából és mindig nagyon szomorúnak látszott. Midőn tovább faggattam, elmondta, hogy egyszer egy órás volt nála, a ki elhozta a zseboráját, ez azt mondta, mikor kijött tőle, hogy kisírt szemekkel találta Laugiert.

— Melyik órás volt az?

— Itt van a boltja az utcasarkon.

Azonnal az óráshoz siettem és azt mondván, hogy egy ellopott órát keresek, meg akartam tudni tőle a Laugier órájának a számát. Csalódtam, mert az órás csak az óralánczot igazította meg, két lánczszemet és egy joutout tett rá.

Nem volt mást tennem, mint folytatni a kutatást más nyomon. Egy párisi kalauzban kikerestem a St. Quentin szállodák címét és azokat sorba jártam. Hiába, sehol semmi nyoma Laugiernek. Végre az északi pályaudvarral szemben egy házat találtam, melyben az átutazók számára butorozott szobákat tartanak fenn éjjelre s mely a kalauzban nem volt meg.

Eleinte haboztam, hogy bemenjek-e, de semmit sem akartam elmulasztani, tehát rászántam magamat.

Egy alacsony és sötét folyosó végén sikerült egy lyukat fölfedeznem, melyre ki volt írva: »Iroda.«

Beléptem. Egy rut vénasszony nem nagyon megnyerő hangon kérdezte, hogy mit akarok. Megmondtam, felmutattam az igazolványt s a rendőrségi könyvet kértem. Ide adta és én végiglapoztam, de semmit sem találtam. Ropant dühös voltam az eredménytelenség miatt s már ott akartam hagyni a piszkos fészket, midőn egy helyen felismertem Laugier utánozhatlan írását. Sauvage név volt aláírva, St. Quentinből jött október 8-án, elment 10-én.

Az asszony nem emlékezett az utasra, de azt mondta, hogy az unokaöccse, Jenő emlékszik rá. Keresésére indultunk és az utcán cigarettázva találtuk. Ez sem emlékezett tisztán rá, de egyszerre felkiáltott:

— Emlékszem már, az volt az a paraszt, a ki tőlem azt kérdezte, hogy lepedők sajtjaink-e? Reggel feküdt le és egész nap aludt.

Jenő pontosan leírta nekem a parasztot, képzelje csodálkozásomat, midőn elmondta, hogy egy kopott felöltőben és nagy szőrsapkában volt.

— Hej! főnököm, kiáltott fel Lerouge egy percnyi szünet után, mit arra használt föl, hogy egy második szivarra gyújtott, ugyebár csak egy félórája beszéltek, de hogy mindent végigcsináljam, három napra volt szükségem.

Miután megállapítottam Laugier egész párisi tartózkodását, mert én nem kételkedtem, hogy ő volt az az utas, találja ki, hogy mit csináltam?

— Honnan tudjam azt én?
 — Hazamentem és pihentem egy napig.
 — Miért nem jöttél el ezen a napon hozzám, hogy elmondád az eddigi eredményt?
 — Mert ezt a nyugalomnak szánt napot nagyon jól felhasználtam. Első sorban mindaddig, míg nyomozásomban eddig jutattam, egy jó éjszakám nem volt, most legalább kiáludtam magamat, hogy ujult erővel folytassam a munkát. Azután így okoskodtam:

Most már bizonyos, hogy mindent tudsz a mit csak Laugier párisi tartózkodásáról megtudhattál. Leszállva a vasutról, egy szőr sapka volt a fején, melylyel bizonyosan elakarta magát rejteni; az északi pályaudvar mellett levő szállóba ment, holott. Keletről érkezett, hamis nevet írt be — mindez arra mutat, hogy el akarta magát rejteni.

Laugier bizonyosan nem jól érezte magát a St. denisi piszkos oduban, azért tisztességesebb lakás után nézett. Első sorban azonban új ruhát vett. A vénasszony öcsése szerint nem hozott csomagot, tehát hirtelen utazott el hazuról.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Uj titkos tanácsos.

Budapest, október 10. (Saj. tud. táv.)
 Ernuszt Kelemen főrendiházi alelnököt ő Felsége legközelebb valószínűségi belső titkos tanácsossá fogja kinevezni.

Az adakozó sah.

Budapest, október 10. (Saj. tud. táv.)
 A sah ma délelőtt felhívatta magához a népszínházi énekkart s 200 koronát adományozott nekik. — Berkes Marcsi czimbalmosnak pedig a naprend ezüst érdemrendjét adományozta.

Németországból.

Berlin, október 10. (Saját. tud. távirata.)
 Holenlohe kancellár elnöklete alatt ma minisztertanács lesz, melyen a birodalmi gyűlés egybehívásának időpontja tekintetében is dönteni fognak. — Az olasz királyi pár előre láthatólag májusban fog ideérkezni a német császár látogatására.

Egy örült asszony rémtette.

Jeszenova, okt. 10. (Saját tud. táv.)
 Laugrovich Dénes jegyzőnek a felesége, Bosányi Matild tegnap megörült és a konyhakéssel két esztendő fiának és kis pólyás gyermekének a nyakát elmetszette. Azután az utcára lerohant és mindenkint lelövélssel fenyegetett, míg nagy nehezen elfogták.

A román-bolgár konfliktus.

Szófia, okt. 10. (Saját tud. távir.)
 A bolgár kormány a napokban a román kormányhoz újabb jegyzéket intézett, melyben sürgeti a román vádirat megküldését, egyidejűleg azonban fölszólal Románia amaz eljárása ellen, hogy bolgár főtisztakat és főhivatalnokokat vádol minden alap és bizonyíték nélkül.

Bukarest, okt. 10. (Saj. tud. táv.)
 Bár a parlamentet főleg pénzügyi és gazdasági javaslatok tárgyalására hívták egybe, mindazonáltal bizonyosra vehető, hogy a bolgár konfliktus nagyobb vitákra fog alkalmat adni. Eddigéle ebben a do-

logban több interpellációt jelentettek be, melyekre a kormány válaszolni fog. A kabinet most azon tanácskozik, hogy mily módon válaszoljon ezekre az interpellációkra.

Angol választások.

London, október 10. (Saját tud. távirata.)
 Eddig 337 kormánypárti, 113 liberális és 72 ir nacionalista jelöltet választottak meg. Brodric és Morley újra megválasztottak. A kormánypárt 26, az ellenzék 20 madátumot nyert.

Füzesséry szabadrabon.

Nyitra, okt. 10. (Saj. tud. távirata.)
 Füzesséry, a tátrafüredi tragédia véghezvitelével vádolt jegyző, tegnap megtörtén ideérkezett. Este egyik előkelő családnál vacsorált, másnap édes anyjához tovább utazott. A részvét általános iránta a városban.

Az angolok győzelme.

London, okt. 10. (Saj. tud. táv.)
 A Times-nek jelentik Vredfort-Roadból tegnapi kelettel: A gyarmati csapatok hadosztálya és Delisie ezredes csapatai három napon át és pedig október 5-étől 7-ig harcoltak De Wett tábornokkal. Az angolok kiverték a bürokat hadállásaikból és szétverték kommandójukat, a mely teljesen demoralizálva futásnak eredt. De Wettnek öt ágyuja és körülbelül 1000 embere volt. Az ütközet a vredfort-roadi hegyek előtt folyt. Az angolok vesztesége jelentéktelen.

Gyilkos munkás.

Rio de Janeiro, okt. 10. (Saját tud. táv.)
 Diego Campos Sallesnek, a brazilai köztársaság elnökének testvérét amapoliei birtokán Angelo Lungaretti nevű olasz munkás összeszólalkozás folytán késével leszúrta. A gyilkos megszökött.

KOZGAZDASAG.

A Sebes-Körös-társulat közgyűlése.

A következő meghívás közlésére kérték föl újságunkat: A Sebes-Körös vízszabályozó és ármentesítő társulat Nagyváradon, a saját irodahelyiségében, 1900. évi október hó 23-ik napján d. e. 10 órakor választmányi ülést, ugyan ezen napon délután 3 órakor közgyűlést tart, melyre a t. választmányi tag urak, illetve az érdekeltség tisztelettel meghívatik.

Tárgyak:

1. A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. Miniszter urnak 25837/1900. V. 4. számú rendelete a komádii kendergyár szennyvizek tartóinak építése ellen beadott felebbezés elutasítása tárgyában.
2. Ugyanannak 52143/297 V. 2. számú rendelete a Szent János- és Micske-pusztá melletti gátvonal kiépítése tárgyában.
3. A pótliliquidációkra vonatkozólag kiadott pénzügyminiszteri rendelet másolata.
4. Elnöki jelentés a társulati közgyűlés 5/900. számú határozata értelmében a nagyméltóságú Miniszter urak elé vezetett köldött-ség eljárása eredményéről.
5. A műszakilag bevont társulati ártér osztályozási munkálatának II-zod foku jóváhagyása.
6. Javaslát az évi kölcsöntörlesztési járulékoknak a műszaki ártérfejlesztési munkálat alapján leendő kivételése tárgyában.

7. A nagyváradi l. szert. Káptalan megkeresése a Nagy-Zomlin-pusztá belvizmentesítése tárgyában.

8. Jelentés a társulat folyó ügyei és munkálatairól.

9. A Tiszavölgyi-társulat deczemberi közgyűlésére megbízott választása.

10. A társulati alapszabályzat módosítása.

11. Költségelőirányzat az 1901-ik évre.

12. Folyó ügyek.

Nagyvárad, 1900. évi október hó 8-án.

Gróf Csáky Lajos, s. k.
 társ. elnök.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nyereményeket sorsolták ki:

600.000 korona jutalomdíjat és 2000 koronát nyert a 28718 számú sorsjegy.

10.000 koronát nyert: 58674.

5000 koronát nyert: 5600.

2000 koronát nyertek: 25884 28774 53098 93874 95658.

1000 koronát nyertek: 6784 9516 23079 50587 61405 72714 78620 91156 94819.

500 koronát nyertek: 524 3072 18323 28084 37894 40659 48315 63299 63873 72053 96880.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

Forgalmi kimutatás 1900. évi okt. hó 9-ről. Tiszta buza körülbelül 2800 hltr, kétszeres buza 500 hltr, rozs 800 hltr, árpa 230 hkl, zab 270 hltr, tengeri 1800 hltr, burgonya 450 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 110 drb, félhizott 190, sovány 310, süldő 670, malac: 800, hizott marha 17, járnas ökör 350, fejős tehén 180, borju 200, bivaly 10, juh és kecske 380, ló 348.

Beich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Hataridők.

Budapest, okt. 10.	
Buza októberre	7.53
Buza júniusra	7.98
Tengeri	5.12
Rozs okt.	7.28
Zab okt.	5.53
Káposzta, repce, aug.	

Értéktőzsde.

Budapest, okt. 10.	
Osztrák hitel	642.25
Magyar hitel	651.—
Allamvasut	651.50
Rimamurányi	508.50
Magyar jelzálog	428.—
Salgótarjani	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. okt. 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	94.70
Magyar koronajárdék	90.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	100.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	98.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.59
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	89.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.35
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	163.—
Tiszaszabályozás s z egedi sorsjegyek kölcsön	188.50
Osztrák járadék papirban	96.60
Osztrák járadék ezüstben	96.50
Osztrák járadék aranyban	96.85
Osztrák korona járadék	97.15
Osztrák államsorsjegyek	131.25
Osztrák magyar bankrészevény	16.95
Magyar hitelbankrészevény	656.—
Osztrák hitelintézet részevény	654.—
Párisi vista	96.80
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.29
Németbirodalmi márka	118.20
London vista	242.10
20 márkás arany	23.66

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1900. évi október 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.	V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.	
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	Kolozsvár ind.	5 23	7 11	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	Jegenye >	—	—	7 59	1 14	7 16	Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	B.-Hunyad >	6 40	8 37	1 44	7 54	12 20	Érmihályfalva érk.	6 35	3 57	7 29	1 45	4 58	
Szolnok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	Érmihályfalva ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	9 14	8 02
P.-Ladány >	10 43	2 12	5 28	11 53	12 55	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	Debreczen >	7 51	12 36	4 16	7 10	10 27	9 01
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	P.-Ladány érk.	—	1 45	5 03	8 40	11 28	9 48
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 27	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	Várad-Velence >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	Debreczen i.	9 35	4 31	Nagy-Léta-Vértés ind.	5 25	1 05	—
M.-Peterd >	—	3 12	—	1 14	—	Nagyvárad érk.	7 11	8 38	11 17	3 57	10 44	Sáránd >	10 18	5 16	M.-Pályi >	5 47	1 30	—
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	H.-Bagos >	10 28	5 26	M.-Pályi >	6 03	1 48	—
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	H.-Pályi >	10 45	5 48	H.-Pályi >	6 18	2 05	—
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	M.-Pályi >	10 57	5 59	Sáránd >	6 40	2 29	—
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	Vértés érk.	11 16	6 18	Debreczen é.	7 18	3 13	—
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	Sáránd—Derecske.						
V.-Velence >	—	4 05	—	2 30	2 25	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	Sáránd ind.	10 33	5 26	Derecske ind.	6 00	1 49	—
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	Derecske érk.	10 42	5 45	Sáránd érk.	6 20	2 09	—
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	Arad—Nagyvárad.						
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	Arad ind.	5 10	11 20	9 35	—	—	—
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54	—	—	—
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 52	4 16	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	Csaba érk.	6 40	12 57	11 24	—	—	—
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	Csaba ind.	7 11	2 33	4 50	—	—	—
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	—	Rákos >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	Gyula >	7 27	3 05	5 26	—	—	—
Kolozsvár érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	7 04	Budapest érk.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	—	—	—

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve.
A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelzi.
A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.